

11.11.2019

Asia/5

§ 41

Tilannekatsaus hautomopalveluiden kehittämisestä Helsingissä

HEL 2019-011056 T 14 00 02

Päätös

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päätti merkitä tiedoksi tilannekatsauksen hautomopalvelujen kehittämisestä Helsingissä.

Samalla kaupunginhallituksen elinkeinojaosto suositti, että kaupunginkanslian elinkeino-osasto käynnistää toimenpiteet hautomopalveluiden ekosysteemin vahvistamiseksi sekä ensimmäisten hautomoiden synnyttämiseksi terveys- sekä puhtaat ja kestävät kaupunkiratkaisut -aloille.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli yksikön päällikkö Santtu von Bruun. Lisäksi paikalla oli palvelupäällikkö Timo Helenius. Asiantuntija Helenius poistui kuulemisen jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Santtu von Bruun, yksikön päällikkö, puhelin: 310 36258
santtu.vonbruun(a)hel.fi
Ari Seppänen, projektipäällikkö, puhelin: 310 32618
ari.seppanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan Helsingin tavoitteena on olla Euroopan kiehtovimpia sijaintipaikkoja uutta luovalle startup-toiminnalle ja houkuttelevin osaamiskeskittymä yrityksille ja yksilöille. Elinkeinopoliitiikan painopisteiden 2018–2021 mukaan Helsinki on vuoteen 2025 mennessä Euroopan johtava alusta kokeiluille ja uutta luovalle yritystoiminnalle. Kaupungin pysyvänä tehtävänä on kehittää yritysten toi-

11.11.2019

Asia/5

mintaympäristöä, edistää helsinkiläisten työllistymistä ja mahdollistaa kestävä ja osaamiseen perustuva taloudellinen kasvu.

Etlan Startupit kansantaloudessa -raportin mukaan kasvuyrityksillä on tärkeä merkitys innovaatiovetoisessa talouden uudistamisessa, markkinarakenteiden uudistamisessa ja pitkän aikavälin tuottavuuskasvussa. Kasvuyritykset vastaavat suuresta osasta yrityssektorin uusista työpaikoista ja tarjoavat usein työllisyysmahdollisuuksia mm. maahanmuuttajille. Menestyneillä startup-yrityksillä on myös merkittävä vaikutus kaupungin brändiin ja kykyyn houkuttaa osaajia ja isompia yrityksiä.

Startup-lähtöistä elinkeinopolitiikkaa ja toimenpiteitä pitää tehdä vielä perustamattoman kasvuhakuisen yrityksen näkökulmasta. Tavoitteena on toimintaympäristö, joka synnyttää mahdollisimman paljon uusia ideoita soveltavia yrittäjiä ja yrityksiä sekä tukee syntyvien yritysten kasvua. Tällöin tarkastelussa on koko ketju yrittäjäksi hakeutumisesta alkaen, kasvuyrityspalveluiden ja rahoituksen saamisen kautta aina kansainvälistymiseen asti.

Alkuvaiheen kasvuyrityspalvelut, erityisesti esihautomo- ja hautomopalvelut, ovat keskeinen osa yritysten kasvuketjua. Esihautomovaiheessa ei ole vielä yritystä perustettuna. Esihautomovaiheen tavoitteena on pyrkiä realistisesti arvioimaan liikeidean kannattavuutta, yrittäjän tai tiimin kyvykkyyttä ja halukkuutta lähteä yrittäjäpolulle sekä valmiuksia ja resursseja idean toteuttamiseen. Hautomossa sen sijaan yritys on jo perustettu tai sitä ollaan juuri perustamassa. Hautomot keskittyvät kasvupotentiaalin omaaviin tiimeihin ja varhaisen vaiheen yrityksiin, tarjoten näille keskitetysti tietotaitoa, (toimiala)osaamista, verkostoja sekä rahoitusta. Erityisen merkittäviä hautomot ovat edistettäessä tutkimuslähtöisten yritysten syntyä ja kasvua. Hautomovaihe kestää yleensä vuodesta kolmeen vuoteen.

Lähtötilanne

Helsingin kaupunki on pitkäkestoisesti tehnyt toimenpiteitä kasvuyritysekosysteemin kehittämiseksi. Tästä huolimatta alueen ekosysteemissä on merkittäviä palveluvajeita. Pääkaupunkiseudulla toimii muutamia esihautomoita, kuten esimerkiksi Metropolian Turbiini, Haaga-Helia startup school sekä Helsingin kaupungin ja Helsingin yliopiston yhteinen Think Company. Sen sijaan alueella ei ole lainkaan toimialakeskityneitä hautomoita ja vain yksi (Aalto startup center), joka tarjoaa pitkäkestoista hautomopalvelua. Yksityisillä markkinoilla on tarjolla enimmäkseen vain muutaman kuukauden mittaisia valmennusohjelmia, jotka ovat kestoltaan liian lyhyitä alkuvaiheen yrityskasvun tukemiseen.

Tilanne heikentää Helsingin kilpailukyvyn kasvua, uusien kasvuyritysten syntymistä ja myös mahdollisuuksia houkutella Helsinkiin kansainvälisiä tiimejä tai alkuvaiheen startup-yrityksiä. Samanaikaisesti kansainvälinen kilpailu on kiristynyt huomattavasti ja yhä uudet alueet haavevat vahvaa asemaa alueellisesti ja/tai globaalisti kasvuyrityskeskittymänä. Esimerkiksi Barcelona, Pariisi, New York ja Amsterdam kohdistavat merkittävästi julkista rahaa kasvuyritysten palveluihin ja hautomotoimintaan. Myös Ruotsissa valtio ja muut julkiset toimijat suunnittelevat merkittävästi julkista rahoitusta hautomopalveluihin.

Esihautomo- ja hautomotoiminta kohdistuu pääsääntöisesti kasvuyritysekosysteemin kehittämisen vaiheeseen, jossa markkinaehtoisien toiminnan rakentaminen on haastavaa tai jopa mahdotonta (TEM: Hautomotot ja kiihdyttämöt suomalaisissa innovaatioekosysteemeissä 2019). Myöskään valtio tai korkeakoulut (muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta) eivät Suomessa rahoita varsinaista hautomotoimintaa. Tämän vuoksi Helsingin kaupungilla tulisi olla nykyistä vahvempi rooli hautomotoiminnan käynnistäjänä ja mahdollistajana.

Kaupungin toimenpiteet uusien hautomopalveluiden synnyttämiseksi

Kasvuyritysekosysteemissä olevan palveluvajeen vuoksi on tärkeää, että Helsinki käynnistää ja tukee hautomotoimintaa etenkin kasvualoilla sekä aloilla, joilla on merkittävä vaikutus kaupungin ja kaupunkilaisten toimintaan. Kun Helsinki on itse aktiivisesti määrittämässä hautomotoiminnan painopisteitä ja käynnistämässä hankkeita, se voi ohjata hautomokentän kehitystä kaupunkistrategian sekä koko innovaatioekosysteemin tarpeiden mukaan synnyttäen nykyistä enemmän yritystoimintaa ja yksityisen sektorin työpaikkoja.

Kaupunkiorganisaatiolla on myös mahdollisuus tukea hautomoiden toimintaa ja luoda ainutlaatuista kilpailuetua tarjoamalla yrityksille suunnattuja kokeilualustoja, tekemällä innovatiivisia hankintoja kasvuyrityksiltä, avaamalla kaupungin dataa sekä tarjoamalla toimiala-asiantuntemusta. Kaupungin kokeilualustat voivat myös olla yksi tapa löytää hautomopalveluita tarvitsevia kasvukykyisiä yrityksiä.

Toteutusvaihtoehtoina on tarjota hautomopalveluita osana elinkeino-osaston toimintaa, kilpailuttaa hautomo-operointi tai toimia osarahoittajana ulkopuolisten palvelutarjoajien käynnistämässä hautomokonsepteissa. Helsinki hakee hautomotoimintojen synnyttämisessä aktiivisesti kumppanuutta mm. korkeakoulujen, valtion ja suurten yritysten kanssa.

Ensimmäisessä vaiheessa Helsingin kaupunki tavoittelee kahden uuden toimialakohtaisen hautomon synnyttämistä.

11.11.2019

Asia/5

Terveysalaan keskittyvä Health Incubator Helsinki -hautomo voitaisiin avata vuoden vaihteessa 2019–2020 kaupungin omana toimintana. Hautomo sijoittuu Meilahden kampukselle ja toteutetaan yhdessä Helsingin yliopiston ja Health Capital Helsinki -konsortion kanssa. Hautomo tukee myös laajemman terveystilan innovaatioekosysteemin toimintaa sekä mahdollistaa kansainvälisten terveystilan startupien houkutte-
lua Helsinkiin.

Puhtaisiin ja kestäviin kaupunkiratkaisuihin keskittyvä Urban Tech -hautomo on konseptointivaiheessa. Sen tavoitteena on synnyttää innovatiivisia ja kasvukykyisiä yrityksiä, jotka keskittyvät ratkaisemaan kaupunkien haasteita. Painopisteinä ovat erityisesti puhdas energia, liikuminen, kestävä rakentaminen, kiertotalous/jätehuolto ja urbaani ruuantuotanto. Ratkaisut voivat osaltaan vastata jatkuvan kaupungistumisen sekä ilmastonlämpenemisen aiheuttamiin globaaleihin haasteisiin. Ensisijaisena vaihtoehtona on toteuttaa Urban Tech -hautomo kilpailuttamalla sille konsepti ja operaattori. Tätä koskeva innovaatorahastohakemus tuodaan erikseen päätettäväksi.

Hautomoille asetetaan toimintaa seuraavat mittarit, joiden avulla arvioidaan toiminnan hyötyjä ja eri toimintamallien tuloksellisuutta.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista.

Elinkeinojaoston kokouksessa asian esittelee innovaatiot ja uudet keikeilut -yksikön päällikkö Santtu von Bruun ja uudet yritykset -yksikön kasvuyritystiimin palvelupäällikkö Timo Helenius.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Santtu von Bruun, yksikön päällikkö, puhelin: 310 36258
santtu.vonbruun(a)hel.fi
Ari Seppänen, projektipäällikkö, puhelin: 310 32618
ari.seppanen(a)hel.fi

Oheismateriaali

- 1 Työ- ja elinkeinoministeriön hautomot ja kiihdyttämöt suomalaisissa innovaatioekosysteemeissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566